

Javnaðarflokkurin

Løgtingið

Løgtingsmál 163/2011: Uppskot til samtyktar at seta á stovn arbeiðsmarknaðardepil

Uppskot til samtyktar

Løgtingið heitir á landstýrismannin í vinnumálum um at leggja fyri Løgtingið lógaruppskot um at seta á stovn ein arbeiðsmarknaðardepil.

Almennar viðmerkingar

Endmálið við uppskotinum er at seta á stovn ein arbeiðsmarknaðardepil, sum samskipar verandi og komandi skipanir á arbeiðsmarknaðarøkinum, so sum ALS, barsilsskipanin, Fasti gerðarrætturin, Samhaldsfasti, Frítíðargrunnurin, Trygdargrunnurin fyri lönir og avreiðingar. Hetta eigur at verða gjørt í samstarvi við partarnar á arbeiðsmarknaðinum.

Í okkara grannalondum og í øðrum framkomnum samfeløgum, er ein virkin arbeiðsmarknaðarpolitikkur eitt høvuðsamboð til at tryggja vælferðina, fíggjarliga stöðufestið og arbeiðsskapandi vøkstur.

Arbeiðsmarknaðardepilin skal virka sum eitt forum, har arbeiðsgevarar, fakfeløg og politisku myndugleikarnir savnast í eitt skipað, konstruktivt samstarv.

Depilin skal taka stig til ítøkilig tiltøk á arbeiðsmarknaðinum og harvið eisini útgreina kostnað og fígging, eitt nú av einari komandi víðari- og eftirútbúgvingarskipan og øðrum reformun. Eitt nú er tað átrokandi at fremja eina sentrala skipan fyri arbeiðsmarknaðarútbúgvingar fyri ófaklærd ella tilkomin, sum ikki hava fingið aðra skúlagongd enn fólkaskúlan.

Ein virkin arbeiðsmarknaðarpolitikkur eigur at vera krummtappurin í teirri broytingartilgongd, sum vit eru partur av við altjóðagerð og demografiskum avbjóðingum. Her avleiðingin er, at siðbundnar vinnur, oftast við ófaklærdari arbeiðsmegi, dvína fyri nýggjum førleikakrevjandi vinnum. Tey, ið verða rakt av broytingum, eiga at koma inn í eina førleikamennandi skipan, sum ger tey før fyri at fóta sær og at koma víðari.

Á nógvar mátar stendur fýroyska samfelagið á einum vegamóti. Fleiri av siðbundnu vinnunum eru í minking, og arbeiðspláss hvørva. Hetta merkist meinast uttan fyri miðstaðarøkið. Serliga hótt eru ófaklærdu arbeiðsplássini í siðbundnum framleiðsluvinnum. Hesi eru hvørja ferð tey fyrstu og størstu offrini, tá afturgongd og kreppur elva til hópuppsagnir. Arbeiðsloysið er ein høvuðstrupulleiki hjá ófaklærdum og ungum, sum ikki koma í ella detta úr útbúgvingarskipanini. Samstundis verða krøvini til fakligar førleikar hjá tí einstaka alsamt størri, so bæði eldri fólk og fólk við skerdum førleika hava tað truplari við at fylgja við og fasthalda stöðu sína á arbeiðsmarknaðinum.

Útbúgvingarskipan fyrir tey ófaklærdu

Sum áður nevnt, er tað átrokandi at fremja eina sentrala skipan fyrir arbeiðsmarknaðarútbúgvingar fyrir ófaklærd ella tilkomin, sum ikki hava fingið aðra skúlagongd enn fólkaskúlan.

Hetta eru tey, sum altíð eru harðast rakt av arbeiðsloysinum, og sum fáa tað verri og verri við at fóta sær á arbeiðsmarknaðinum í komandi árum, tá krøvini til útbúgving og fakligan førleika gerast størri og størri. Í dag eru bert einstøk fakfeløg og vinnufeløg, sum hava avtalur um smávegis skeiðsmøguleikar.

Tørvur er tí á eini samhangandi og sentralari arbeiðsmarknaðarútbúgvingarskipan – bæði við styttri skeiðum og longri førleikagevandi útbúgvingum fyrir ófaklærd.

Arbeiðsmarknaðarútbúgvingargrunnur

Treytin fyrir hesum er ein samhaldsføst fíggingarskipan, ein útbúgvingargrunnur, sum ikki bara fíggjar skúlagjaldið, men eisini rindar fólk dagpengar, meðan tey eru á skúlabonki.

Norðurlenskar fyrimyndir um vaksnaútbúgvingar

Í øðrum Norðanlondum eru fyrimyndarligar skipanir við vaksnaútbúgvingum. Serliga hóskandi til okkara viðurskifti er skipanin í Íslandi við hesum avgerandi tættunum:

- at førleikamenningin av vaksnum er skipað í samstarvi millum politisku myndugleikarnar og partarnar á arbeiðsmarknaðinum, eisini fíggjarliga
- at ein sentralur arbeiðsmarknaðardepil samansjóðar hetta trípartasamstarvið og fyriskipar førleikamennandi útbúgvingarnar
- at lokalar eindir hava uppsøkjandi virksemlu á fyrirkomandi og stovnum
- at ein almenn góðkenningarskipan tryggjar fólk stig ella prógv fyrir vunnar førleikar í dagliga arbeiðinum, til at betra støðuna í arbeiðslívinum ella til at lata upp dyrnar til manglandi ella framhaldandi útbúgvingar.

Stovnsetanin av einum arbeiðsmarknaðardepli kann verða við til at tryggja, at samfelagsligar avbjóðingar, ið standast av, at vinnumynstrið broytist, verða loystar av pørtunum á arbeiðsmarknaðinum og politisku skipanini í felag.

Á Løgtingi, 29. februar 2012

Eyðgunn Samuelson
løgtingskvinnu